

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XLII. Obligatio Religiosorum ex voto paupertatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

quentia peccati, seu transgressionis regula, dispositioe inducit ad contemptum, & recolenda ea quæ to. i. l. 10. c. 22. cum D. Dionysio Carthusiano, aliisque Scriptoribus gravissimis dixi, pluribusque argumentis probavi, quod consuetudo, seu assiduitas violandi regulam, in iis ad quæ non est obligatio sub mortali, & non curate, nec velle se in iis emendare, vix aut ne vix quidem excusari potest à mortali crimine, quodque tales Religiosi ordinariè sunt extra viam salutis, & ut plurimum pereunt.

CAPUT XLII.

Religiosus per ingressum seu votum professionem Religionis, juxta S. Thomam absolvitur ab omnibus aliis votis antea factis.

325 **Q**uia (inquit in 4. dist. 38. q. 1. a. 4. ad 2.) per introitum religionis homo moritur priori vitæ; ideo illa vota, quæ vovit in vitâ seculari explenda, non tenentur exolvere, ex quo Religionem intrat. Et præcipue, quia singularitas in Religionibus est periculosa, & omnis Religionis adeo gravat, quod non manet eadem facilitas ad observandam votum, quæ in seculari vitâ erat. Tamen quidam dicunt, quod debet Prælato suo exponere, & ille pensatis conditionibus persona, & voti, poterit cum eo dispensare. Sed secundum alios hoc non exigitur: quia ex ipsa vi voti Religionis à prioribus votis est absolutus. In Summa verò 2. 2. q. 88. a. 12. ad 1. dicit, quod omnia alia vota sunt quorundam particularium operum. Sed per Religionem homo totam vitam suam Dei obsequio deputat. Particulare autem in universali includitur. Et ideo Decretalis cap. Scripturæ de voto, dicit quod reus voti fracti non habetur, qui temporale obsequium in perpetuam religionis observantiam commutat. Nec tamen religionem ingrediens tenetur implere vota, vel jejuniorum, vel orationum; vel aliorum hujusmodi, quæ existens in seculo fecit: quia religionem ingrediens moritur priori vitæ. Et etiam singulares observantie religioni non competunt, & religionis onus satis hominem onerat, ut alia superaddere non oporteat. Similia habet quodlib. 3. a. 18. ad 3.

CAPUT XLIII.

Obligatio Religiosorum ex voto paupertatis.

326 **V**otum paupertatis obligat Religiosos ad non usurpandam rem ullam temporalem, nisi dependenter à voluntate Superioris cap. cum ad Monasterium de statu Monach. Unde proprietarius est contra votum paupertatis, primò qui contra vel præter Superioris voluntatem quidpiam dat, accipit, retinet, vel consumit, sive de bonis ex Monasterio, sive aliunde acceptis. Et idem est de eo qui iisdem bonis utitur aliter quàm Superior concesserit. Quia Religiosus per votum paupertatis sponte se spoliat jure disponendi ex proprio arbitrio de quacumque re temporali, se totaliter quoad hoc subjiciens dispositioni ac voluntati sui Prælati. Quod adeo verum

existimat Rodríguez exercit. spirit. p. 3. tr. 3. c. 15. Sicut & Layman tr. 5. de statu relig. c. 7. n. 16. & Turrianus 2. 2. disput. 84. sect. 3. n. 53. ut doceant Religiosum peccare contra votum paupertatis, dum sine Superioris licentia acceptat pecuniam, vel quid simile, non ut sibi donatam, neque ut depositam vel quasi depositam apud se, in commodum suum (de quo Doctores conveniunt) sed præcisè in manus suas consignatam; ut eam ipse pauperibus pro arbitrio suo eligendis in eleemosynam distribuatur, tamen non suo, sed consignantis nomine. Quia hoc pacto sine Superioris licentia acceptat facultatem disponendi pretio æstimabilem. Hoc autem est contra votum paupertatis, quo non solum redditur incapax domini & proprietatis, sed & usus facti independenter à voluntate Prælati.

Hoc quidem Tamburinus l. 8. in Decal. 327 tr. 1. c. 2. §. 5. post Sanchez ibidem l. 7. c. 3. solum admittit de usu tendente in proprium utentis commodum, ita ut inde ditescat, & temporale commodum accipiat. Verum etiam si in dicto casu per se non ditescat, neque commodum accipiat ex ipsa pecunia secundum se (utpote sibi non donata) ditescit tamen (saltem affectu & voluntate) ex facultate seu jure distribuendi pecuniam illam pauperibus pro arbitrio suo eligendis: utpote affectu & voluntate jus illud seu facultatem pretio æstimabilem acceptans independenter à voluntate Superioris.

Secundò, à fortiori proprietarius est; qui licet non usurpet sibi proprietatem & dominium rei, usurpat tamen sibi usum rei in proprium commodum, independenter à voluntate Superioris. Est communis sententia, contra Caramuelem in Reg. S. Bened. n. 883. & seqq. asserentem, solam proprietatem usurpatam esse contra votum paupertatis; adeoque Religiosum absque Superioris licentia pro se utentem pecuniis, vel rebus alterius, dominio ei reservato qui usum ipsi concessit, contra obedientiam peccare, non contra paupertatem. Quam abusivam opinionem pluribus impugnat Suarez l. 8. de statu relig. c. 7. solidè probans, abdicacionem usus à Superioris voluntate independentis semper annexam fuisse statui religioso, & paupertatis voto.

Quia tamen dependentia usus à voluntate Superioris esse potest duplex, una dependens à voluntate ipsius velut concomitante, quando nempe Religiosus sic utitur veste v. g. ut semper quidem paratus sit eam relinquere, quoties Superior voluerit, eam tamen utitur absque prævia ipsius licentia; etiam tacita. Altera dependens à voluntate Superioris antecedente, ita ut Religiosus veste v. g. non utatur absque prævia ipsius licentia, saltem tacita. Quæri potest an votum paupertatis Religiosos obliget ad posteriorem dependentiam, an solum ad priorem? Solum obligare ad priorem, supponere videtur Caramuel n. 886. dum ait: non peccat contra paupertatem, qui, incio Abbate, ab externis pecuniam

accipit, & libros emit, dummodò eos habeat in cubiculo expositos, & omnibus objectos, & idem est à fortiori si ab externis accipiat ipsos libros. Ita ille, citans Azorium. Ita etiam Perez in Reg. S. Bened. c. 33. dub. 5. n. 125.

330 Verùm omninò dicendum, obligare ad posteriorem, uti docet Sanchez citato l. 7. c. 53. & ipsemet Caramuel fateatur esse probabilius. Et ratio est 1°. quia est contra religiosam paupertatem, quòd Religiosus in usu rerum temporalium dirigatur à sola propria voluntate, non à voluntate Superioris. Atqui non dirigatur à voluntate Superioris, sed à propria dumtaxat, si non præsupponat voluntatem Superioris: cum necesse sit regulam, quæ dirigit, esse priorem regulato.

2°. quia usus temporalium in Religiosis esse debet dependens à voluntate Superioris, non solum quoad continuationem, sed etiam quoad inceptioem; non apparet autem quomodò ab ea dependens sit quoad inceptioem, si voluntas seu licentia Superioris non sit prior illà inceptioe: cum id quod dependet, posterius sit eo à quo dependet, velut effectus posterior causà.

331 3°. quia si sufficeret animus paratus rem relinquere, dum Superior id rescians voluerit, Religiosus posset, absque paupertatis præiudicio, incio Superiore, omnia sibi desiderabilia comparare, usque frui, dummodò paratus esset relinquere, dum Superior rescians vellet. Quod absurdum esse censent communiter omnes Christi paupertatem profitentes.

332 Quæri etiam potest qualis esse debeat prævia illa Superioris licentia. An esse debeat expressa? Respondeo non semper requiri expressam, sed interdum sufficere tacitam, seu probabiliter præsumptam, ut loquitur S. Doctor 2. 2. q. 32. a. 5. ad 1. eam tamen non consistere præcisè in eo quòd Superior concederet, si rogaretur: quia ista non est licentia illa prævia, quam diximus necessariam, sed licentia dumtaxat futura, vel concomitans sub conditione; quæ cum non ponatur in re, nec licentia ponitur; sicut in re non ponitur dispensatio, vel donatio, quam aliquis concederet, si rogaretur. Unde quemadmodum in hoc casu non censetur quis sufficienter dispensatus; sic in illo non censetur sufficienter licentiatus. Necessè est ergo quòd Superior de facto licentiam reipsa concedere ex probabili aliquo signo existimeretur, licet expressè non rogatus. Cuiusmodi signum esse potest, quòd in talibus circumstantiis soleat consentire, etiam non rogatus expressè, vel quòd prius ostenderit sibi gratum fuisse, dum rescivit Religiosum, ex rationabili causa, in similibus circumstantiis, absque licentia expressa processisse; vel quòd in aliqua Religione, Superiore sciente, nec improbante, vigeat consuetudo hoc vel illud recipiendi, vel expendendi, non petita ab ipso licentià expressa. Tunc enim Superior ostendendo talem sibi consuetudinem non displicere, satis indicat se consentire.

Huiusmodi tamen consuetudo & licentia generalis, si in una Religione permittitur, non statim permittitur in alia. Nec eiusmodi licentia in Religionibus benè ordinatis conceditur passim omnibus, nisi vel in rebus minoris momenti, & crebro occurrentibus, vel in casu particulari per interpretationem epicheiræ; ubi res urget, & Superior ad manum non est, ut rectè monent Tannerus disp. 6. n. 106. Lessius c. 41. n. 79. Sanchez c. 19. ubi n. 70. observat, quòd si Superior inferiori suo donet, vel ab alio donatas res aliquas permittat, v. g. imagunculas, rosaria, numismata, &c. sciens inferiorem iis omnibus non indigere ad proprium usum, spectatà talium rerum qualitate, censetur dare licentiam tacitam, eas aliis donandi, seu domesticis, seu extraneis, sicuti consuetum est. Et n. 15. addit interdum adesse tacitum Superioris consensum, saltem habitualem, quoad sustentiam rei dandam, vel consumendam, licet aliquantulum ægrè ferat, licentiam à se non peti, adeoque sit quodammodò invitum quoad modum. Et tunc peccari quidem, saltem venialiter, sed non contra paupertatis votum, sicut etiam docent Navarra, Rodriguez, Rebellus, quos citatos sequitur Layman n. 4.

Tertio, proprietarius est Religiosus, qui paratus non est exui possessione, vel usui, omni momento quo Superior voluerit. Quia non potest quidquam habere, vel retinere, nisi cum dependentia à Superioris voluntate. Alias proprietarius censetur, cap. cum ad Monasterium supra.

335 Quarto, qui aliquid abscondit, ne Superior sciat, nolens illud permittere liberæ ipsius dispositioni, semper iudicatus fuit affectus vitio proprietatis, & independentiæ à Superiore, uti colligitur ex eodem capite, & cum communi docent noster Lezana, Lessius, Sanchez, Layman, &c. Idipsum colligitur ex cap. super quodam eod. ubi Joannes Andreas, Archidiaconus, & alii Doctores observant, proprietarium dici, qui celat Prælatum, vel præter voluntatem ipsius tenet aliquid. Idem dicendum de eo qui, dum Superior aliqua ipsi aufert, murmurat, tamquam injurià affectus, vel qui res, de licentia Superioris acceptas, postea abscondit, ne Superior eas repetere volens, vel licentiam datam revocare (prout semper potest; nec enim licentiam irrevocabilem dare potest) id exequi possit. Idem denique de eo qui murmure & querelis Superiorem impedit, ne repetere ac revocare audeat. Quia per ista omnia demonstratur affectatio independentiæ; adeoque & proprietatis, ut cum aliis notat Layman n. 8.

336 Quinto, qui res sibi ad usum concessas, sine licentia expressa vel tacita Superioris, alteri mutuat, vel commodat, vel etiam permutat. Hoc est enim disponere independentem, transgredi que limites simplicis ususarii (cui ista non licent secundum jura) quamvis in eo sæpè excuset materiæ parvitas, dum usus libri ad breve tempus alteri datur; neque enim simplex ille

usus parís est valoris cum proprietate absolute concessa.

337 Sextò, qui contra vel præter voluntatem Superioris, de Missarum, etiam foris dictarum, eleemosynis disponit, in imagines, libros, potationes, &c. Patet evidenter ex præmissis, atque ex laudato cap. *cum ad Monasterium*, nec non ex Tridentino sess. 25. c. 2. Item ex Decreto Clementis VIII. de anno 1599., confirmato per Urbanum VIII. anno 1624. Quod videri potest ad calcem Constitutionum nostrarum in Decretis Clem. VIII. pro reformatione Regularium n. 3. ubi expressè fit mentio eleemosynarum ex Missis ubicumque celebrandis, præcipiturque ut Superiori tradantur, & Conventui incorporentur, atque cum cæteris illius bonis confundantur; quo communis inde usus & vestitus omnibus suspeditari possit. Nec suffragari potest ulla consuetudo in contrarium, dum ei repugnat voluntas Superiorum: quia sicut nulla consuetudo excusate potest proprietatem; ita nec independentiam à voluntate Superiorum, in usu & comparatione rerum exteinarum.

338 Septimò, proprietarii sunt etiam Procuratores, œconomi, & similes bonorum Monasterii Administratores, qui, sive in expendendo, sive in largiendo, seu domesticis, seu extraneis, limites excedunt sibi præscriptos per Regulam vel Constitutiones, vel Ordinis consuetudinem, vel Superioris voluntatem. Quia (ut ait S. Doctor ubi supra in corp.) oportet ut ea in quibus inferior Superiori subijcitur, dispenset non aliter quam ei sit à Superiore commissum.

339 Ad cavenda itaque omnia illa Religiosos obligat votum paupertatis, atque insuper ad eam diligentiam, pro rerum sibi ad usum concessarum conservatione adhibendam, ad quam tenetur usufructus qui precario utitur: cum reverà non nisi precario utantur, quamdiu Superiori videbitur. Unde contra paupertatis votum delinquent, si res illas amittant, vel destruant, per culpam seu negligentiam latam, sicuti docent Lessius cap. 41. dub. 9. n. 79. Sanchez n. 115. Layman n. 6. Imò secundum Layman & Sanchez peccant etiam contra iustitiam, cum obligatione restituendi Monasterio inde damnificato, si Religiosi damnificantes peculium habeant.

340 Votum quoque paupertatis ipsos obligat ad non habendum superflua in victu, vestitu, & reliqua vita, nec adeò pretiosa & splendida, ut religiosam notabiliter excedant mediocritatem. Sic enim habetur Clem. 1^a. de statu Monach. traduntque Sylvester, Navarrus, Tannerus, Lessius & alii passim; licet addant, Religiosum habentem vana & superflua, sed non absque licentia Superioris (ad cuius nutum paratus sit ea relinquere) non esse proprietarium. Quia nec affectat eorum proprietatem, nec usum independentem, licet faciat contra statum & conditionem pauperis.

341 Ex quo patet, voto paupertatis non solum

Tom. II.

interdici proprietatem, verum etiam 1°. præcipi abstinentiam à prædictis, 2°. prohiberi, ne Religiosus ea quæ habet cum facultate Superioris, in res expendat illicitas, aut vanas, seu superfluas. Nec id ipsi Superiori permittere potest: utpote qui nihil ipsi contra jura & canones, id prohibentes, concedere potest.

CAPUT XLIII.

Eorundem obligatio ratione voti castitatis.

Primò tenentur abstinere à matrimonio, 342
ejusque usu. Secundò ad tantam corporis animique puritatem, ut nullam veneream voluptatem voluntariè admittant, sive corpore, sive mente. Unde Religiosus professus peccat mortaliter contra votum castitatis, non solum admittendo vel exercendo actus exteriores, ad luxuriam pertinentes, sed & admittendo actus internos, ut sunt cogitationes, delectationes morosæ, &c. Quorum si aliquid admittat, ultra malitiam luxuriæ contra castitatem, insuper peccatum ipsius incurrit malitiam sacrilegii contra religionem, ratione voti, uti Doctores communiter tradunt.

CAPUT XLIV.

Obligatio ratione voti obedientiæ.

Religiosus, ratione voti obedientiæ, tenetur obedire legitimis Superioribus suis in omnibus quæ licita sunt, & secundum uniuscujusque Ordinis Institutum, Regulas, & Constitutiones. Ita S. Bernardus in l. de præc. & disp. S. Thomas q. 104. a. 5. ad 3. Quia scilicet Religiosus hoc vovit, quando promisit obedientiam secundum Regulam. Unde S. Thomas, *Religiosi* (inquit) *obedientiam præstentur, quantum ad regularem conversationem, secundum quam suis Prelatis subduntur. Et ideo quantum ad illa sola obedire tenentur, quæ possunt ad regularem conversationem pertinere.*

Porro, ut idem S. Doctor ait in 2. dist. ult. a. 3. *ad Regulam pertinet aliquid dupliciter, vel directè, vel indirectè. Directè, sicut ea quæ in statutis Regula continentur, ut non comedere carnes, tenere silentium, & hujusmodi. Indirectè, sicut ea quæ pertinent ad mutua obsequia, sine quibus status Religionis servari non posset; vel etiam quæ pertinent ad poenam transgressionum, etsi de eis nulla specialis mentio in Regula fiat.* Ex quibus verbis patet Religiosum teneri obedire in omnibus quæ legitimi Superiores rationabiliter judicant necessaria ad observantiam Regulae & votorum, cavendaque pericula transgressionis eorum.

Unde cum Ecclesia cap. *periculoso* de Regul. & in Concilio Tridentino sess. 25. cap. 5. de Regul. necessariam Monialibus judicaverit clausuram, ad cavenda pericula violandi votum castitatis, quæ alioqui à pluribus violaretur, licet de clausura mentio non fiat in Regula, nec unquam in earum Monasteriis, etiam ab immemoriali tempore ea servata fuerit, ait Tridentinum ibidem. Et cap. 20.

b